

UCHWAŁA Nr 132 RADY MINISTRÓW

z dnia 2 września 1977 r.

w sprawie czynów społecznych oraz pomocy Państwa w ich organizowaniu i realizacji.

W celu zapewnienia warunków sprzyjających dalszemu rozwijaniu inicjatyw i świadczeń społecznych ludności oraz poprawie efektywności działania terenowych organów administracji państwowej w usprawnianiu działalności prowadzonej w ramach czynów społecznych i sterowaniu wzrastającą pomocą Państwa w tym zakresie, a także w celu zwiększenia udziału czynów społecznych w rozwoju społeczno-gospodarczym i kulturalnym kraju oraz w zaspokajaniu lokalnych potrzeb ludności, Rada Ministrów po porozumieniu z Ogólnopolskim Komitetem Frontu Jedności Narodu uchwała, co następuje:

Rozdział 1

Pojęcie i rodzaje czynów społecznych.

§ 1. 1. Czynem społecznym w rozumieniu uchwały jest dobrowolna działalność ludności, zmierzająca przez udzielenie własnych środków finansowych, materiałowych i robocizny lub niektórych z tych środków do realizacji określonego zadania, polegającego na wykonaniu w obiektach i na terenach stanowiących własność społeczną:

- 1) prac porządkowych, w których wyniku są uzyskiwane efekty mające charakter trwały (np. odgruzowanie i zagospodarowanie terenu, zadrzewienie, założenie zielenców lub kwietników),
- 2) robót remontowych,
- 3) robót inwestycyjnych lub dokonaniu zakupów środków wyposażenia.

2. Czyny społeczne, o których mowa w ust. 1, mogą być realizowane:

- 1) w formie udziału środków własnych ludności w realizacji części (fragmentów) zadań objętych planem inwestycji lub remontów,
- 2) w formie wykonywania odrębnych samodzielnych zadań, jeżeli co najmniej 50% wartości kosztorysowej tych zadań stanowią środki własne określone w ust. 3.

3. Do środków własnych ludności udzielanych na realizację zadań w ramach czynów społecznych zalicza się:

- 1) środki finansowe zgromadzone przez ludność,
- 2) materiały budowlane wytworzone lub wydobyte i dostarczone własnymi siłami ludności,
- 3) robocizna ludności,
- 4) środki spółdzielni i ich związków, pochodzące z udziału czystej nadwyżki,
- 5) środki lokalnych organizacji społecznych (nie pochodzące z dotacji budżetowej), w tym również kółek rolniczych,
- 6) środki funduszu gminnego pochodzące z kwoty przekraczającej stawkę wynoszącą 2% przychodowości ustalonej dla celów podatku gruntowego,
- 7) środki należące do mienia gminnego.

4. Na realizację zadań wykonywanych w ramach czynów społecznych może być w uzasadnionych wypadkach udzielona ze strony Państwa pomoc w formie środków finansowych z budżetu oraz środków pozabudżetowych i zapewnienia niezbędnych materiałów budowlanych.

§ 2. 1. Czyny społeczne są podejmowane przez ludność z własnej inicjatywy oraz z inicjatywy organizacji społecznych, komitetów Frontu Jedności Narodu oraz terenowych organów władzy i administracji państwowej i realizowane pod patronatem terenowych komitetów Frontu Jedności Narodu.

2. Zadania inwestycyjne i remontowe przewidziane do realizacji w ramach czynów społecznych powinny być ujęte w planach społeczno-gospodarczego rozwoju miast i gmin, zgodnie z obowiązującymi zasadami i trybem sporządzania tych planów.

3. Czyny społeczne o charakterze inwestycyjnym mogą być realizowane ponad nakłady określone w narodowym planie społeczno-gospodarczym na dany rok. Wartość czynów społecznych objętych projektami planów inwestycyjnych właściwych jednostek organizacyjnych powinna być w nich wyodrębniona.

4. W narodowym planie społeczno-gospodarczym są określane:

- 1) szacunek globalnej wartości nakładów na inwestycje polegające na budownictwie, przewidywane do wykonania w ramach czynów społecznych,
- 2) rozmiary pomocy Państwa z budżetu centralnego i przydziału podstawowych asortymentów materiałów budowlanych przeznaczonych na realizację czynów społecznych.

5. Jednostki realizujące zadania inwestycyjne lub remontowe, w których część robót wykonano czynami społecznymi w formie, o której mowa w § 1 ust. 2 pkt 1, mogą przekraczać planowane nakłady o wartość zrealizowanych w tej formie czynów i przeznaczyć je na przyspieszenie realizacji lub rozszerzenie zakresu rzeczowego planowanych zadań inwestycyjnych lub remontowych.

6. Środki budżetowe wygospodarowane, a nie wykorzystane w sposób określony w ust. 5, mogą być przeznaczone na pomoc w realizacji czynów społecznych zgodnie z zasadami określonymi w uchwale.

Rozdział 2

Pomoc Państwa w realizacji czynów społecznych.

§ 3. 1. Pomoc Państwa ze środków budżetowych na realizację czynów społecznych jest udzielana z przeznaczonych na ten cel:

- 1) środków z budżetu centralnego,
- 2) środków z budżetów terenowych.

2. Pomoc Państwa ze środków, o których mowa w ust. 1 pkt 1, powinna być przeznaczona przede wszystkim na zakup materiałów oraz opłacenie pracy sprzętu technicznego i robocizny fachowej przy wykonywaniu czynów społecznych objętych planem społeczno-gospodarczego rozwoju miast i gmin.

3. Poza pomocą Państwa, o której mowa w ust. 1, na realizację czynów społecznych może być udzielana pomoc finansowa ze środków pozabudżetowych pochodzących z określonych funduszy społecznych i celowych, zgodnie z zasadami dotyczącymi przeznaczenia i gospodarowania tymi funduszami, a w szczególności ze środków:

- 1) Totalizatora Sportowego,
- 2) regionalnych gier liczbowych,
- 3) Centralnego Funduszu Turystyki i Wypoczynku oraz terenowych funduszy turystyki i wypoczynku,
- 4) funduszu gminnego w granicach wpływów stanowiących do 2% przychodowości ustalonej dla celów podatku gruntowego,
- 5) funduszu miejskiego oraz innych funduszy celowych i społecznych, które zgodnie z przepisami o finansowaniu inwestycji i innymi przepisami szczególnymi mogą być przeznaczone na finansowanie czynów społecznych.

§ 4. 1. Łączne rozmiary pomocy finansowej, o której mowa w § 3, na realizację zadania wykonywanego w ramach czynu społecznego nie mogą przekraczać 50% wartości tego zadania. W uzasadnionych wypadkach — zwłaszcza przy rozbudowie obiektów szkolnych, budowie dróg lokalnych o nawierzchni twardej, mostów na drogach lokalnych, zbiorników wodnych oraz ośrodków zdrowia — terenowy organ administracji państwowej stopnia wojewódzkiego może wyrazić zgodę na zwiększenie pomocy finansowej ze środków budżetowych i pozabudżetowych na realizację zadania wykonywanego w ramach czynu

społecznego do 70% wartości tego zadania, pod warunkiem nieprzekroczenia 50% udziału tej pomocy w realizacji wszystkich zadań na obszarze objętym działaniem tego organu. Uprawnienie to terenowy organ administracji państwowej stopnia wojewódzkiego może przekazać niektórym lub wszystkim podporządkowanym sobie organom stopnia podstawowego.

2. Z uwzględnieniem zasad określonych w ust. 1 terenowe organy administracji państwowej stopnia podstawowego ustalają zakres oraz rozmiary pomocy finansowej przeznaczonej na realizację zadań wykonywanych w ramach czynów społecznych, kierując się w szczególności:

- 1) znaczeniem gospodarczym lub społeczno-kulturalnym realizowanych zadań,
- 2) możliwościami i stopniem nagromadzenia środków własnych przez zainteresowanych,
- 3) dążeniem do zapewnienia sprawnego wykonawstwa i możliwie szybkiego uzyskania zamierzonych efektów.

3. Na realizację zadań inwestycyjnych polegających na budowie mostów i dróg lokalnych o nawierzchni twardej, finansowanych ze środków funduszu gminnego, a wykonywanych częściowo w ramach czynu społecznego, mogą być przydzielone środki budżetowe w wysokości równej wartości środków własnych świadczonych przez ludność, wymienionych w § 1 ust. 3 pkt 1, 2, 3 i 7.

4. Pomoc finansowa ze środków pozabudżetowych jest udzielana przez jednostki gospodarujące tymi środkami, po uprzednim uzgodnieniu potrzeb z właściwym terenowym organem administracji państwowej stopnia podstawowego, z zachowaniem warunków, o których mowa w ust. 1.

Rozdział 3

Wykonawstwo i zaopatrzenie materiałowe zadań realizowanych w ramach czynów społecznych.

§ 5. 1. Zadania podejmowane w ramach czynów społecznych powinny być realizowane systemem gospodarczym i przy maksymalnym użyciu materiałów miejscowego pochodzenia.

2. Podjęcie realizacji czynu społecznego polegającego na budownictwie może nastąpić po uprzednim zgromadzeniu materiałowych i finansowych środków w ilościach umożliwiających właściwą koncentrację robót. Realizacja inwestycji planowanej do wykonania w czynie społecznym może być rozpoczęta, jeżeli:

- 1) zadeklarowane środki własne, wymienione w § 1 ust. 3, łącznie z przyznaną pomocą Państwa, o której mowa w § 3, wystarczają na pełne sfinansowanie planowanych kosztów określonych w zatwierdzonej dokumentacji projektowej inwestycji,
- 2) zadeklarowane własne środki pieniężne zostały zgromadzone przez organizatorów czynu społecznego na rachunku bankowym,
- 3) zadeklarowane przez organizatorów czynu materiały własne zostały zgromadzone co najmniej w 50% ich łącznej wartości.

3. Inwestycje polegające na budownictwie, realizowane w ramach czynów społecznych i spełniające warunki, o których mowa w ust. 2, mogą być rozpoczynane po uprzednim ich przyjęciu przez bank do finansowania, zgodnie z zasadami finansowania inwestycji.

4. W uzasadnionych wypadkach wykonawstwo wleczkich lub bardziej skomplikowanych robót inwestycyjnych może być w miarę możliwości organizowane w spo-

sób zapewniający realizację danego zadania częściowo systemem gospodarczym i częściowo w drodze zlecenia niektórych robót specjalistycznych przedsiębiorstwu budowlano-montazowemu lub wyspecjalizowanym brygadam zakładów pracy, przy wykorzystaniu w szerokim zakresie materiałów miejscowego pochodzenia oraz materiałów budowlanych zgromadzonych przez organizatorów czynu społecznego.

5. Podjęcie realizacji zadania inwestycyjnego wykonywanego częściowo systemem zleceń wymaga uzyskania zgody terenowego organu administracji państwowej stopnia wojewódzkiego.

§ 6. 1. Ustalenie form uczestnictwa miejscowej ludności w realizacji zadań inwestycyjnych w wypadkach, o których mowa w § 2 ust. 5, powinno być uzgodnione w drodze umowy między inwestorem a jednostką organizacyjną reprezentującą miejscową ludność podejmującą czyn społeczny.

2. Umowa, o której mowa w ust. 1, powinna być zawarta w roku poprzedzającym rok realizacji danego zadania, najpóźniej w okresie opracowywania projektu planu, oraz powinna określać w szczególności:

- 1) wielkość świadczeń w ramach czynu społecznego oraz ich rodzaj (robocizna i rodzaj własnych materiałów budowlanych, wielkość środków pieniężnych),
- 2) rodzaje robót oraz ilość świadczonych robocizny,
- 3) sposób zgromadzenia środków pieniężnych oraz ich przekazania na rachunek inwestora,
- 4) harmonogram i szczegółowe terminy realizacji poszczególnych rodzajów świadczeń, o których mowa w pkt 1—3.

Umowa ta stanowi załącznik do sporządzonego przez inwestora planu rzeczowo-finansowego.

3. Jeżeli zadanie podstawowe, realizowane przy udziale czynu społecznego, ma być wykonane częściowo systemem zleceń, szczególne ustalenia, o których mowa w ust. 2 pkt 1—4, powinny być dokonane przy współudziale zainteresowanego przedsiębiorstwa budowlanego. Ponadto inwestor powinien uzgodnić z przedsiębiorstwem wykonawczym sposób przeprowadzania rozliczeń uwzględniających wykorzystane świadczenia w ramach czynu społecznego.

§ 7. 1. Zaopatrzenie materiałowe robót wykonywanych w ramach czynów społecznych powinno być uzyskiwane przede wszystkim z surowców miejscowego pochodzenia, jak kamień, żwir, materiały odzyskowe i odpadowe, materiały wytworzone własnymi siłami ludności lub pochodzące z produkcji ubocznej, drewno z lasów prywatnych, uzyskiwane na podstawie indywidualnych zezwoleń właściwych organów itp.

2. Terenowe organy administracji państwowej stopnia wojewódzkiego powinny zapewnić na realizację czynów społecznych przydział materiałów budowlanych, jako niezbędnego uzupełnienia nagromadzonych przez ludność materiałów pochodzących ze źródeł miejscowych.

3. Roboty wykonywane w ramach czynów społecznych na drogach państwowych, liniach kolejowych, przy budowie lub odbudowie zbiorników wodnych, urządzeń melioracji wodnych, urządzeń zaopatrzenia w wodę i urządzeń kanalizacyjnych oraz zagospodarowaniu pomelioracyjnym trwałych użytków zielonych i przy zalesieniu nieużytków mogą być podejmowane po uprzednim uzgodnieniu z właściwą jednostką organizacyjną. W tych wypadkach inwestorzy (realizatorzy) otrzymują ze strony Pań-

stwa dokumentację projektową, pomoc w sprzęcie technicznym i nadzór techniczny oraz zaopatrzenie materiałowe, jeżeli materiałów nie można uzyskać ze źródeł miejscowych.

4. Zakłady pracy mogą przeznaczać na realizację czynów społecznych wykonywanych na terenie zakładu lub poza jego terenem zbędne materiały budowlane, np. materiały niepełnowartościowe, odpadowe itp. Przekazywanie tych materiałów na realizację czynu społecznego wykonywanego poza terenem zakładu następuje na podstawie porozumienia zawartego przez zakład z jednostką organizującą czyn społeczny.

5. Pomoc zakładów pracy w realizacji czynów społecznych, poza wymienioną w ust. 4, może polegać na:

- 1) wykonywaniu nieodpłatnie obsługi inwestorskiej w zakresie dokumentacji inwestycyjnej i nadzoru technicznego przez własne służby techniczne,
- 2) odpłatnym udostępnianiu pracy sprzętu transportowego i budowlanego wraz z obsługą według kosztów własnych,
- 3) odpłatnym świadczeniu specjalistycznych usług montażowych i budowlanych przez własne ekipy pracownicze.

Rozdział 4

Podstawowe zadania terenowych organów administracji państwowej w organizowaniu i realizacji czynów społecznych.

§ 8. 1. Terenowe organy administracji państwowej stopnia podstawowego organizują prace i sprawują nadzór nad podejmowaniem i realizacją czynów społecznych we współpracy z właściwymi terenowymi komitetami Frontu Jedności Narodu. Do ich zadań należy w szczególności:

- 1) inicjowanie i organizowanie — przy pełnym zachowaniu zasady dobrowolności czynów społecznych, przez prowadzenie działalności uświadamiającej i propagandowej wśród mieszkańców, popularyzację podejmowania zobowiązań przez mieszkańców miast i wsi, organizacje społeczne, załogi zakładów pracy, organy samorządu mieszkańców i inne jednostki, z uwzględnieniem przy tym w maksymalnym stopniu inicjatyw i wniosków ludności oraz występujących potrzeb społecznych i gospodarczych,
- 2) ustalanie realizatora (inwestora) czynu społecznego,
- 3) udzielanie pomocy technicznej i materiałowej w przygotowaniu i realizacji przedsięwzięcia,
- 4) przeprowadzanie kontroli realizacji czynów społecznych oraz rozliczeń finansowo-materiałowych.

2. Jeżeli przedsięwzięcie realizowane w ramach czynu społecznego obejmuje swoim zakresem teren bądź interesy kilku jednostek administracyjnych, zadania, o których mowa w ust. 1, są podejmowane wspólnie przez właściwe terenowe organy administracji państwowej stopnia podstawowego.

3. Przy inicjowaniu, organizowaniu i realizacji czynów społecznych terenowe organy administracji państwowej powinny ściśle współpracować z miejscowymi komitetami Frontu Jedności Narodu, samorządem mieszkańców oraz z innymi organizacjami społecznymi.

§ 9. 1. Ogólny nadzór i koordynację działalności prowadzonej na rzecz rozwoju czynów społecznych sprawują terenowe organy administracji państwowej stopnia wojewódzkiego, udzielając wszechstronnej pomocy organizacyjnej i technicznej jednostkom gospodarczym i organizacjom realizującym czyny społeczne oraz kontrolując ich działalność w tym zakresie.

2. Pomoc, o której mowa w ust. 1, powinna dotyczyć w szczególności:

- 1) załatwiania spraw związanych z dokumentacją prawną budowy i jej lokalizacją,
- 2) dostarczania lub ułatwiania nabycia niezbędnej dokumentacji projektowej,
- 3) organizowania pozyskania lub w uzasadnionych wypadkach produkcji niezbędnych materiałów budowlanych,
- 4) ułatwiania nabycia bądź wdzierżawienia sprzętu niezbędnego do robót budowlanych,
- 5) fachowego instruktazu w załatwianiu wszelkich spraw związanych z przygotowaniem, realizacją i rozliczaniem czynów społecznych.

§ 10. 1. Funkcje realizatora (inwestora przy realizacji czynów społecznych polegających na budownictwie inwestycyjnym) powinien pełnić właściwy terenowy organ administracji państwowej stopnia podstawowego.

2. Terenowy organ administracji państwowej stopnia podstawowego może przekazać funkcje, o których mowa w ust. 1, zainteresowanemu jednostkom gospodarki uspołecznionej, komitetom społecznym lub organizacjom społecznym, takim jak kółka rolnicze, spółki wodne, jeżeli jednostki te lub organizacje mogą zapewnić fachowe sprawowanie tych funkcji.

3. W razie realizacji ważnych dla gospodarki województwa czynów społecznych oraz tych, których zasięg przekracza granice jednej gminy lub miasta, funkcje inwestora mogą być powierzone, za zgodą terenowego organu administracji państwowej stopnia wojewódzkiego, wyspecjalizowanej jednostce służby inwestycyjnej.

4. W razie wykonywania w ramach czynów społecznych robót na drogach państwowych inwestorem powinna być właściwa okręgowa dyrekcja dróg publicznych, w razie wykonywania robót kolejowych — właściwa dyrekcja okręgowa kolei państwowych, a w razie budowy urządzeń zaopatrzenia w wodę i urządzeń kanalizacyjnych wsi oraz urządzeń melioracyjnych i zbiorników wodnych dla celów rolniczych — właściwy wojewódzki zarząd inwestycji rolniczych. W razie realizacji czynów społecznych na drogach lokalnych funkcje inwestora pełni właściwy terenowy organ administracji państwowej stopnia podstawowego, który może zlecić rejonowi dróg publicznych na podstawie umowy o zastępstwie inwestycyjnym pełnienie funkcji inwestora zastępczego.

§ 11. 1. Terenowy organ administracji państwowej stopnia podstawowego może włączyć do planów rocznych tylko te zadania podejmowane w formie czynów społecznych, które są gospodarczo uzasadnione oraz dostosowane rozmiarami do potrzeb lokalnych. W czynie społecznym nie mogą być podejmowane i realizowane przedsięwzięcia inwestycyjne, których koszty przekraczają możliwości zgromadzenia przez zainteresowanych niezbędnych środków własnych i możliwości udzielenia pomocy ze środków budżetowych lub z innych źródeł, a także takie, dla których nie ma możliwości realizacyjnych technicznych i zaopatrzeniowych.

2. Przy podejmowaniu nowych zadań inwestycyjnych przewidzianych do wykonania w ramach czynów społecznych terenowe organy administracji państwowej stopnia podstawowego powinny równocześnie analizować całością zagadnień związanych z finansowaniem kosztów utrzymania i eksploatacji budowanych obiektów oraz ustalić ich przyszłego użytkownika. Należy przy tym kierować się zasadą, że wydatkami budżetu rady narodowej powin-

ny być obejmowane tylko koszty utrzymania i eksploatacji urządzeń (obiektów), które są administrowane przez Państwo (szkoły, ośrodki zdrowia, przedszkola itp.). Eksploatację innych urządzeń, zwłaszcza obiektów sportowych, rekreacyjnych i niektórych obiektów kulturalnych itp., terenowe organy administracji państwowej powinny powierzać właściwym organizacjom społecznym lub zakładom pracy.

3. Podstawą uwzględnienia w wydatkach budżetu rady narodowej na dany rok kosztów utrzymania i eksploatacji urządzeń (obiektów) jest objęcie tych urządzeń projektem planu efektów inwestycji w danym roku.

§ 12. 1. Kubaturowe obiekty budowlane wchodzące w skład inwestycji podejmowanych w ramach czynów społecznych powinny być wykonywane na podstawie projektów typowych lub powtarzalnych. Obiekty, dla których zostały opracowane projekty typowe, mogą być realizowane według projektów indywidualnych tylko w wypadkach wyjątkowych (np. uzasadnionych względami architektonicznymi) za zgodą właściwego organu (jednostki upoważnionej).

2. Projekty inwestycji o wartości do 10 mln zł, realizowanych w ramach czynów społecznych, są zatwierdzane w trybie obowiązujących przepisów przez terenowy organ administracji państwowej stopnia podstawowego. Projekty inwestycji o wartości kosztorysowej ponad 10 mln zł zatwierdzają terenowe organy administracji państwowej stopnia wojewódzkiego. Zatwierdzenie projektu inwestycji o wartości kosztorysowej ponad 50 mln zł wymaga uzgodnienia z zainteresowanym ministrem oraz Ministrem Administracji, Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska.

3. Prace związane z adaptacją typowych i powtarzalnych projektów oraz plany zagospodarowania terenu powinny być wykonywane w zasadzie przez uspołecznione jednostki projektowania.

4. Organizatorzy czynów społecznych, a zwłaszcza terenowe organy administracji państwowej, powinny dążyć do podejmowania nieodpłatnie — w formie czynu społecznego — prac w zakresie opracowywania dokumentacji, sprawowania nadzoru technicznego nad wykonawstwem robót budowlanych oraz innych fachowych czynności przez osoby wykonujące samodzielne funkcje techniczne w budownictwie.

5. Minister Komunikacji określa zasady i tryb opracowywania i zatwierdzania dokumentacji projektowej na budowę i przebudowę dróg i mostów, wykonywanej w ramach czynów społecznych, a Minister Rolnictwa — dokumentacji projektowej na budowę urządzeń zaopatrzenia w wodę i urządzeń kanalizacyjnych wsi oraz zbiorników wodnych do celów rolniczych i rekultywacji gruntów.

§ 13. 1. Przy organizowaniu pomocy w sprzęcie technicznym i transporcie należy dążyć do wykorzystania w szczególności:

- 1) sprzętu jednostek podległych radom narodowym,
- 2) sprzętu spółdzielni, zwłaszcza zrzeszonych w Centralnym Związku Spółdzielni Rolniczych „Samopomoc Chłopska” i Centralnym Związku Kółek Rolniczych,
- 3) sprzętu i pomocy technicznej właściwych rejonów dróg publicznych,
- 4) sprzętu innych jednostek objętych planowaniem centralnym.

2. Terenowe organy administracji państwowej wspólnie z komitetami Frontu Jedności Narodu współdziałają z organizacjami związkowych zawodowych i zakładami pracy

w celu zachęcania załóg do podejmowania zobowiązań uczestnictwa w czynach społecznych, realizowanych poza terenem zakładów pracy, w miarę możliwości przy użyciu będącego w dyspozycji tych zakładów sprzętu technicznego i transportowego.

§ 14. 1. W ramach czynów społecznych obejmujących drogi publiczne należy uwzględnić obok budowy niezbędnych dróg o nawierzchni twardej i mostów także potrzeby w dziedzinie ulepszeń i konserwacji dróg gruntowych.

2. Budowa i przebudowa dróg publicznych może być podejmowana w ramach planu rozwoju sieci dróg publicznych z uwzględnieniem stopnia pilności określanego społecznym i gospodarczym znaczeniem danego ciągu drogowego.

§ 15. 1. Terenowe organy administracji państwowej w porozumieniu z komitetami Frontu Jedności Narodu mogą stosować różne formy wyróżnień za szczególne osiągnięcia w realizacji i rozwijaniu czynów społecznych. Podstawową formą wyróżnień osób fizycznych zasłużonych w realizacji czynów społecznych powinno być przyznawanie specjalnych odznak, dyplomów, listów pochwalnych, dokonywanie wpisów do ksiąg pamiątkowych itp. W uzasadnionych wypadkach terenowe organy administracji państwowej wspólnie z komitetami Frontu Jedności Narodu mogą występować z odpowiednimi wnioskami o nadanie osobom zasłużonym w realizacji czynów społecznych odznaczeń państwowych.

2. Za najlepsze wyniki w realizacji czynów społecznych, osiągnięte przez poszczególne jednostki (np. wsie) lub organizacje (kółka rolnicze, zakłady pracy, organizacje społeczne), mogą być przyznawane zespołowe nagrody rzeczowe (np. sprzęt świetlny, sportowy itp.). Na pokrycie kosztu nagród rady narodowe stopnia podstawowego mogą wydzielać 0,3% środków budżetowych przewidzianych w danym roku na pomoc w realizacji czynów społecznych.

3. Ze środków budżetowych przewidzianych na pomoc w realizacji czynów społecznych nie mogą być przyznawane nagrody osobom fizycznym. W uzasadnionych wypadkach nagrody takie mogą być przyznawane z funduszu nagród jednostki organizacyjnej, przyznającej nagrodę własnym pracownikom, wyróżniającym się w realizacji czynów społecznych.

4. Za najlepsze wyniki w realizacji czynów społecznych mogą być przyznane dodatkowe środki budżetowe na realizację dalszych zadań w ramach czynów społecznych na terenie danej jednostki administracyjnej.

Rozdział 5

Przepisy końcowe.

§ 16. 1. Podstawę wyceny wartości zadań wykonywanych w ramach czynów społecznych powinny stanowić:

- 1) plan rzeczowo-finansowy opracowywany przez jednostkę pełniącą funkcję inwestora (realizatora),
- 2) kosztorys,
- 3) faktury za wykonane roboty, wystawione przez wykonawców robót,
- 4) rachunki za zrealizowane odpłatnie zakupy i usługi,
- 5) protokoły wykonania i odbioru robót.

2. Protokoły, o których mowa w ust. 1 pkt 5, powinny stanowić podstawę wyceny zrealizowanych robót, które zostały wykonane w całości lub w części bezpośrednio przez ludność (systemem gospodarczym), jeżeli na te roboty nie

przygotowano dokumentacji kosztorysowej. Protokoły te powinny być sporządzane komisyjnie przy udziale:

- 1) przedstawiciela terenowego organu administracji państwowej stopnia podstawowego,
- 2) przedstawiciela miejscowego komitetu Frontu Jedności Narodu,
- 3) osoby nadzorującej wykonanie robót.

W komisyjnym sporządzaniu protokołu mogą uczestniczyć ponadto inne osoby mające odpowiednie rozeznanie w zakresie wyceny wykonanych robót.

3. Wycena zadań realizowanych bezpośrednio przez ludność powinna być dokonywana z uwzględnieniem tylko kosztów bezpośrednich według cen jednostkowych robocizny, materiałów oraz pracy sprzętu, stosowanych przez uspołecznione przedsiębiorstwa budowlane.

4. W razie wykonania robót zleconych przedsiębiorstwu budowlano-montazowemu częściowo w ramach czynu społecznego wartość nieodpłatnie otrzymanych świadczeń i nie poniesionych kosztów ubezpieczeń społecznych potrąca się w fakturze przedsiębiorstwa.

§ 17. 1. Zainteresowani ministrowie (kierownicy urzędów centralnych) powinni udzielać pomocy organizacyjnej i technicznej w przygotowaniu i realizacji czynów społecznych, dotyczących działalności gospodarczej objętej ich zakresem działania.

2. Minister Komunikacji określi zasady i tryb przygotowania oraz organizację wykonawstwa robót prowadzonych w ramach czynów społecznych na drogach publicznych.

§ 18. 1. Zasady, zakres i tryb opracowywania sprawozdań z realizacji czynów społecznych reguluje instrukcja Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego wydana w porozumieniu z Przewodniczącym Komisji Planowania przy Radzie Ministrów i Ministrem Finansów.

2. W sprawozdawczości statystycznej z realizacji czynów społecznych wykonywanych w wypadkach, o których mowa w § 2 ust. 5, powinna być wykazana tylko wartość świadczonych w czynie społecznym środków własnych, a nie całość nakładów poniesionych na realizację danego zadania. Według analogicznej zasady należy również ujmować w sprawozdawczości wartość czynów społecznych realizowanych na terenie zakładów pracy przez załogi tych zakładów.

§ 19. Tryb podejmowania i realizacji czynów społecznych oraz zasady działania komitetów społecznych w tym zakresie określają wytyczne stanowiące załącznik do uchwały.

§ 20. Zaleca się zarządom centralnych związków spółdzielni stosowanie przepisów uchwały.

§ 21. Tracą moc:

- 1) uchwała nr 366 Rady Ministrów z dnia 21 sierpnia 1959 r. w sprawie koordynacji akcji społecznej i inwestycji związanych z rozwojem radiofonii i telewizji (Monitor Polski Nr 73, poz. 391),
- 2) uchwała nr 307 Rady Ministrów z dnia 13 września 1966 r. w sprawie czynów społecznych oraz pomocy Państwa w ich organizowaniu i realizacji (Monitor Polski z 1966 r. Nr 56, poz. 272, z 1970 r. Nr 10, poz. 85 i z 1972 r. Nr 37, poz. 207),
- 3) uchwała nr 244 Rady Ministrów z dnia 25 października 1974 r. w sprawie uporządkowania inwestycji realizowanych w ramach czynów społecznych.

§ 22. Uchwała wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezes Rady Ministrów: w z. J. Szydłak

Załącznik do uchwały nr 132 Rady Ministrów z dnia 2 września 1977 r. (poz. 122).

WYTYCZNE

w sprawie trybu podejmowania i realizacji czynów społecznych oraz zasad działania społecznych komitetów w tym zakresie.

§ 1. W ramach czynów społecznych mogą być realizowane w całości lub w części zadania w zakresie:

- 1) wszelkich prac porządkowych i związanych z zagospodarowaniem terenów użyteczności społecznej, jak zadrzewienie, zakrzewienie, zakładanie i utrzymanie zieleni i kwietników,
- 2) budowy, przebudowy i remontów dróg publicznych i ich zadrzewień,
- 3) budowy i przebudowy mostów na drogach lokalnych,
- 4) urządzeń gospodarki komunalnej i mieszkaniowej, jak np. urządzeń wodociągowych, kanalizacyjnych, ulic, chodników, placów, parków,
- 5) budowy i wyposażenia strażnic pożarowych oraz budowy przeciwpożarowych zbiorników wodnych,
- 6) urządzeń melioracji wodnych, zagospodarowania pomelioracyjnego, małych zbiorników retencyjnych, urządzeń zaopatrzenia w wodę i urządzeń kanalizacyjnych wsi,
- 7) budowy stawów rybnych oraz urządzeń zabezpieczających wody przed zanieczyszczeniem,
- 8) urządzeń socjalnych i kulturalnych, a zwłaszcza budowy, rozbudowy bądź remontów:
 - a) szkół, przedszkoli oraz mieszkań dla nauczycieli,
 - b) zakładów społecznych służby zdrowia, jak żłobki, przychodnie, ośrodki zdrowia,
 - c) urządzeń zabawowych dla dzieci i młodzieży,
 - d) ośrodków kultury, świetlic, bibliotek,
 - e) urządzeń sportowych, jak boiska, stadiony itp.,
 - f) urządzeń turystyczno-wypoczynkowych,
- 9) rozwoju urządzeń radiofonii, telewizji, a zwłaszcza sieci stacji przekąźnikowych.

§ 2. 1. Czynny społeczny są podejmowane i realizowane przede wszystkim przez ludność oraz zależnie od rodzaju przewidzianych do realizacji zadań — przez organizacje zawodowe i społeczne, jak np. kółka rolnicze, spółki wodne, samorząd mieszkańców.

2. W celu przygotowania, organizacji i wykonania podjętego przez ludność czynu społecznego może być powołany społeczny komitet, zwany dalej „komitetem”.

3. Komitety powinny prowadzić działalność w ramach lokalnych komitetów Frontu Jedności Narodu lub w porozumieniu z tymi komitetami.

§ 3. 1. Komitet jest wybierany przez ludność na zebraniu mieszkańców lub na zebraniu organizacji społecznej, na którym podjęte zostało zobowiązanie w sprawie realizacji czynu społecznego.

2. W skład komitetu powinni wchodzić:

- 1) wybrani przedstawiciele mieszkańców lub organizacji podejmującej czyn społeczny,
- 2) sołtys zainteresowanej wsi lub przedstawiciel samorządu mieszkańców,
- 3) przedstawiciel lokalnego komitetu Frontu Jedności Narodu,
- 4) przedstawiciel właściwego terenowego organu administracji państwowej stopnia podstawowego.

3. Jeżeli zadanie realizowane w czynie społecznym obejmuje swoim zakresem teren działania kilku jednostek administracyjnych lub interesy kilku miejscowości, powinien być wybrany przez zainteresowaną ludność wspólny komitet.

§ 4. 1. Komitety i organizacje, o których mowa w § 2, przed przystąpieniem do przygotowania i realizacji określonego zadania w ramach czynu społecznego powinny określić i przekazać terenowym organom administracji państwowej stopnia podstawowego wniosek obejmujący następujące dane:

- 1) charakterystykę i orientacyjną wartość podejmowanego zadania,
- 2) sposób wykonania zamierzonego czynu i zebrania środków potrzebnych do jego wykonania,
- 3) rodzaj i wielkość zadeklarowanych przez ludność świadczeń (pieniężnych, materiałowych, robocizny),
- 4) ewentualne deklaracje świadczeń ze strony zakładów pracy i organizacji społecznych zainteresowanych w realizacji zamierzonego zadania,
- 5) rodzaj niezbędnej pomocy (dokumentacja projektowa, brakujące materiały budowlane, sprzęt i urządzenia, nadzór techniczny, pomoc finansowa),
- 6) proponowany termin rozpoczęcia i zakończenia realizacji zamierzonego zadania,
- 7) imienny wykaz członków wybranego komitetu.

Powyższy wniosek może być ujęty protokołem zebrania zainteresowanej ludności bądź też zaaprobowany takim protokołem.

2. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, zaakceptowany przez właściwy terenowy organ administracji państwowej stopnia podstawowego stanowi podstawę do objęcia go projektem planu społeczno-gospodarczego miasta lub gminy na określony rok.

§ 5. 1. Terenowy organ administracji państwowej stopnia podstawowego:

- 1) dokonuje analizy przedstawionych wniosków pod kątem celowości gospodarczej proponowanych przedsięwzięć, ich realności w zakresie zgromadzenia środków własnych, wykonawstwa, zaopatrzenia materiałowego, możliwości udzielenia pomocy finansowej, materiałowej i technicznej,
- 2) w stosunku do wniosków kwalifikujących się do zaakceptowania ustala realizatora proponowanego czynu (inwestora bezpośredniego w razie czynu o charakterze inwestycyjnym).

2. Realizatorem czynu (inwestorem) może być terenowy organ administracji państwowej stopnia podstawowego, jednostka mu podporządkowana lub inna jednostka zainteresowana przedmiotem podejmowanego zadania i mająca odpowiednie warunki kadrowe i organizacyjne do wykonania tej funkcji.

3. Realizatorem czynu (inwestorem) może być także komitet.

4. Jeżeli do wykonania zadania objętego wnioskiem funkcja realizatora (inwestora) zostanie powierzona innej jednostce, komitet współdziała z realizatorem (inwestorem) w przygotowaniu i organizacji wykonania zadania.

§ 6. 1. Po uzgodnieniu realizacji czynu społecznego z właściwym terenowym organem administracji państwowej stopnia podstawowego zainteresowane komitety i inne jednostki, którym powierzono funkcje realizatora (inwestora) czynu społecznego, powinny:

- 1) sporządzić harmonogram realizacji świadczeń, o których mowa w § 4 ust. 1 pkt 3 i 4, i zapewnić ich wykonanie,

- 2) zapewnić przygotowanie niezbędnej dokumentacji projektowej i opracowanie kosztorysów,
- 3) zorganizować pracę ludności w ramach podjętych zobowiązań oraz kontrolować realizację zadeklarowanych świadczeń.

2. W razie pełnienia funkcji realizatora czynu (inwestora) komitet wykonuje ponadto — przy pomocy terenowego organu administracji państwowej stopnia podstawowego — zadania wynikające z tych funkcji, np.:

- 1) dokonuje wypłat pieniężnych za odpłatną robocizną kwalifikowaną i ewentualnie niekwalifikowaną, zgodnie z obowiązującymi przepisami,
- 2) organizuje i zapewnia zaopatrzenie brygad roboczych w niezbędny sprzęt techniczny i ewentualnie transportowy (np. w drodze zawierania porozumień z jednostkami gospodarczymi w sprawie dostarczenia takiego sprzętu),
- 3) zapewnia właściwy nadzór techniczny nad wykonywanymi robotami,
- 4) gospodaruje materiałami nagromadzonymi w celu wykonania zamierzonego przedsięwzięcia (ewidencja, wydawanie, nadzór nad magazynowaniem, kontrola zużycia materiałów itp.).

§ 7. 1. Komitet ustala wewnętrzną organizację i podział pracy swoich członków oraz określa sposób podejmowania decyzji. W ważniejszych sprawach, w których nie osiągnięto porozumienia, komitet powinien odwołać się do zebrania ludności, która komitet wybrała.

2. Członkowie komitetu nie otrzymują wynagrodzenia za pełnienie swoich obowiązków. W wyjątkowo uzasadnionych wypadkach komitet wykonujący funkcje realizatora (inwestora) czynu może za zgodą terenowego organu administracji państwowej stopnia podstawowego powierzyć członkom komitetu oraz innym osobom mającym odpowiednie kwalifikacje wykonywanie za umownym wynagrodzeniem niektórych fachowych czynności związanych z realizacją danego zadania (np. sprawowanie nadzoru technicznego, prowadzenie spraw w zakresie księgowości itp.).

§ 8. 1. Komitet prowadzi uproszczoną ewidencję wydatków wpływów pieniężnych i materiałowych, związanych z realizacją czynu społecznego, zgodnie z wytycznymi Ministra Finansów.

2. Komitet gromadzi środki pieniężne przeznaczone na realizację zamierzonego przedsięwzięcia na specjalnym rachunku bankowym.

3. W celu otwarcia rachunku, o którym mowa w ust. 2, należy we właściwym oddziale banku finansującego złożyć:

- 1) potwierdzenie terenowego organu administracji państwowej stopnia podstawowego o objęciu danego czynu społecznego planem społeczno-gospodarczym,
- 2) wzory podpisów osób upoważnionych do dysponowania rachunkiem, poświadczone przez terenowy organ administracji państwowej stopnia podstawowego.

4. Wydatki na zakup gotowych dóbr inwestycyjnych oraz na finansowanie robót o charakterze remontowym i porządkowym są dokonywane bezpośrednio z rachunku, o którym mowa w ust. 2.

5. Środki przeznaczone na realizację zadań inwestycyjnych polegających na robotach budowlano-montażowych komitet przelewa z rachunku wymienionego w ust. 2 na rachunek inwestora we właściwym oddziale banku finansującego.

§ 9. 1. Komitet lub organizacja realizująca czyn społeczny powinny składać okresowe informacje o swojej działalności na zebraniu ludności lub swoich członków. W informacjach tych powinny być przedstawione w szczególności następujące sprawy:

- 1) wykonywanie ustalonych harmonogramów świadczeń ludności,
- 2) zaawansowanie robót przy wykonywaniu czynów społecznych,
- 3) dane o stanie rachunku funduszu (wpływy i wydatki) i o potrzebach w tym zakresie,
- 4) dane o gospodarce nagromadzonymi materiałami oraz o potrzebach w tym zakresie,
- 5) wielkość pomocy Państwa ze środków budżetowych i pozabudżetowych,
- 6) inne sprawy związane z gromadzeniem własnych środków oraz ocena i wnioski co do dalszych prac związanych z realizacją czynu społecznego.

2. Informacje, o których mowa w ust. 1, powinny być udzielane również właściwemu terenowemu organowi administracji państwowej stopnia podstawowego oraz właściwemu wydziałowi urzędu wojewódzkiego.

§ 10. 1. Komitet likwiduje swoją działalność po wykonaniu w czynie społecznym zadania i oddaniu obiektu do użytku.

2. Komitet powinien sporządzić protokół zawierający w szczególności rozliczenie z pieniężnych i materiałowych środków przeznaczonych na realizację danego zadania oraz omówienie innych ważniejszych spraw związanych z realizacją czynu społecznego i przekazaniem obiektu do użytku. W protokole powinien być określony sposób zużytkowania ewentualnych nie wykorzystanych środków pieniężnych i materiałowych.

3. Protokół, o którym mowa w ust. 2, powinien być przedstawiony do akceptacji właściwemu terenowemu organowi administracji państwowej stopnia podstawowego w terminie 2 miesięcy od oddania obiektu do użytku.

4. Jeżeli funkcje realizatora czynu (inwestora) pełni inna jednostka, wykonuje ona zadania, o których mowa w ust. 2 i 3.

§ 11. 1. Instruktaż, nadzór i kontrolę działalności komitetów oraz innych jednostek organizacyjnych będących realizatorami (inwestorami) czynów społecznych sprawują terenowe organy administracji państwowej stopnia podstawowego oraz właściwe jednostki nadrzędne w pionie realizatorów (inwestorów) zadań wykonywanych w czynach społecznych.

2. Jednostki nadzorujące mogą korzystać z fachowej pomocy banku finansującego oraz właściwych organów kontroli, a także zapraszać do udziału przedstawicieli komisji rad narodowych oraz komisji czynów społecznych komitetów Frontu Jedności Narodu.

3. Kontrole powinny być przeprowadzane w miarę potrzeby, jednak nie rzadziej niż raz w roku, i dotyczyć zwłaszcza ewidencji, gospodarki finansowej i materiałowej oraz organizacji i postępu robót.

4. Na podstawie materiałów informacyjnych i obowiązującej sprawozdawczości jednostek realizujących i nadzorujących wykonanie czynów społecznych urzędy terenowych organów administracji państwowej sporządzają i przedstawiają tym organom zbiorcze informacje i sprawozdania wraz z wnioskami dotyczącymi przebiegu realizacji czynów społecznych.